

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quomodo Iustinus Philosophus Christi verbum Romae professus,
martyrium subierit. Cap. XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

animis omninò cecidisset, humanitatis officia tributa, cuius iucundas & gratas consolationes, quas in carcere fratribus, qui ad eum ingrediebantur, adhibuit, quæ præterea tormenta sustinuerit, quos in eisdem dolores tolerauerit, quàm acerbos clauorum confixus pertulerit, quantam in rogo animi magnitudinem ostenderit, qualem denique & quàm insignem mortem, præter alias omnes res ab eo tanta cum admiratione gestas, subiuerit, eos quibus lubitum est cognoscere, ad libellum à nobis de veterum sanctorum martyriis in vnum redactis editum (quæ quidem omnia facta illius plenissimè complectitur) amandamus. Sequuntur deinceps in eadem epistola facta memoratu digna aliorum martyrum, qui Pergami, quæ est vrbs Asiæ, mortem oppetiuerunt: vt Carpi Papyli, & mulieris Agathonice, qui post multas & eximias fidei ac religionis nostræ confessiones, martyrio gloriosam mortem assecuti sunt.

Quomodo Iustinus Philosophus Christi verbum Romæ professus, martyrium subierit.

CAP. XV.

Temporibus iisdem Iustinus, de quo paulò ante mentio facta est, vbi secundum librum, quem pro religionis nostræ defensione edidit, imperatoribus supra scitatis dedicauerat, perdito Crescentis Philosophi Cynici conatu (qui quidem caninæ & appellationis & professionis cognomen, quod sibi ipse imposuerat, vita verè & moribus exprimebat) asturè propterea illi paratis insidias, quod sæpenumero in disceptatione multis audientibus, cum coarguisset, tandem pro veritatis, quàm tam strenuè semper propugnasset, per gloriosum martyrium eximiam vitæ æternæ coronam consecutus est. Quod quidem ille ipse, qui veritatis semper studiosissimus fuit, in Apologia sua, quam dudum commemorauimus, propè sicut erat de eo futurum, mente & cogitatione præcipiens, his ipsis verbis satis perspicuè declarat.

Equidem expecto, vt vel ab aliquo istorum, qui nomine *Iust. fo.*
 solum Philosophi sunt, vitæ meæ parentur insidiæ, & *131.*
 fuisse conuassatus obterar, vel à Crescente saltem non
 K 5 Philo-

EVSEBII HISTORIAE

Philosopho, id est sapientiæ studioso, sed Philocompo, id est auido inanis gloriæ. Non enim Philosophus dicitur meretur, qui Christianos velut impios insinuat, eosq; illarum rerû propalâ reos agit, quorû ipse prorsus ignarus sit. Hocq; eò moliens quò solû desyderio & voluntati imperitiæ multitudinis, quâ ipse ac sui similes errore cæcauerût, satisfaciat. Quod si cû Christi doctrinâ non perlegerit, in nos tâ nequiter incurset, omnino neq; est, plebeis imperitisq; hominibus (qui maxima ex parte præcauet, ne de his, quæ nõ norint, vel temerè disceptet, vel falsa testimonia dicât) multò planè deterior. Si verò cû perlegerit, magnû in illis & abditû mysteriû nõ intelligat, aut cû intellexerit (ne veniat in suspicionem quòd eius religionis sit) hæc agat, est multò planè ignauior & nequior: qui quidè imperita ac temeraria vulgi opinione & inani metu victus, tâ turpiter succûbit ceditq;. Me aut multas quæstiones illi proponentè, multaq; ab eo sciscitantè, tandè perspexisse, planeq; deprehèdisse eû renera nihil scire, velim vobis certo esse persuasum. Et quid vera dico, si minus sermonis nostri cõgressus & colloquia ad vos hætenus relata fuerint, paratus equidè sum, corâ vobis denuo cû illo de his, quæ ab illo rogabâ disputare. Atq; istam disputationè audire, nõ erit à vestra regia & augusta maiestate alienû, Verùm si vobis tum quæstiones à me propositæ, tum illius ad easdem responsa explorete cognita & perspecta sint, satis perspicuè intelligere poteritis, eum aut nostræ religionis ne verbum quidem scire, aut si sciat ille quidem, non tamen propter auditores audeat dicere, non Philosophum (vt antea dixi) id est studiosum sapientiæ, sed Philodoxum, hoc est, inanis gloriæ appetentem esse manifestò coargui, quippe qui ne Socraticam quidem differendi rationem, quæ sanè non parui facienda est, vlla ex parte sequi voluerit, hæc Iustinus. Quòd autem secundum illius ipsius prædicationem, Crescentis insidiis appenitus, mortem obierit, Tatianus vir planè cum primo ætatis suæ tempore græcis disciplinis deditus, tum in isdè postea non exiguam gloriæ amplitudinem assecutus, (qui quidem plurima monumenta scriptis prodita post se reliquit) in libro,

libro quem cōtra gentiles cōponebat, sic ferè cōmemo-
 rat. Iustinus omnium admiratione cum primis eximius,
 rectè quidem effatus est eos, quos dixi, Philosophos la-
 tronibus similes esse. Deinde vbi alia quædam de eodem
 hominum genere retulerit, ista addit. Crescens quidem,
 qui in magna illa eximiaque vrbe domiciliū suum collo-
 cauerat: Sicut omnes nefario puerorum concubitu su-
 perauit: sic auaritiæ quoq; admodū deditus fuit: qui cū
 alios ad mortem contemnendam esset cohortatus, ipse
 eandē admodū extimuit: adeò vt Iustinū p̄pterea, quòd
 dū veritatē prædicare studebat, philosophos, helluones
 & veteratores esse coarguisset, morte, tanquam aliquo
 magno malo circumretire laboraret.

*De martyribus, quos Iustinus separato volumine com-
 memorat. CAP. XVI.*

Iustini verò martyrii (vt docuimus) talis causa perhi-
 beretur, qui quidem in priore sua etiam Apologia an-
 teq̄ martyrii certamen, quod obierat, cōmemorat, ali-
 orum qui ante illum martyrium perpessi fuissent, facit
 mentionē: atq; adeo ista, quæ sequuntur, (quæ planè ad
 nostrum institutum non parum accommodata putamus)
 narrat hoc modo. Mulier quædā cuidā viro magna lasciu-
 uia diffuenti, in matrimoniū data fuit: quæ quanquā iam
 antea eodem intemperantiæ vitio contaminata erat, ta-
 men simul ac Christi doctrina ac præceptis erat erudita,
 non solum ipsa cœpit valde moderate & temperanter se
 gerere, sed viro etiam persuadere, vt similiter se tempe-
 rantia & vitæ modestiæ dederet: doctrine præcepta, quæ
 didicerat, ei referre, cōmonstrareque suppliciū his, qui
 neque temperate, neque recta ratione vitam degunt,
 perpetuo & æterno igne infligendum. At ille eisdem li-
 bidinis vestigiis insistent, suorum improbè factorum
 turpitudine, vxoris animum abs se penitus abalienauit.
 Nam hæc, cum in eodem lecto cum viro, qui contra
 naturæ legem, atq; adeò contra ius fasque omne, toto
 pectore (vt dicitur) omnes omnino voluptatis vias
 instare pergebat, de reliquo cubare nefas duceret,
 cupiebat, lege coniugii rupta, ab illo separari.

At

*Iust. fo.
 129.*